

ÜMUMMİLLİ LİDER HEYDƏR ƏLİYEV XALQ ŞAİRİ MƏMMƏD ARAZIN YARADICILIĞI HAQQINDA

Lətifət Həsənova

BDU, Kitabşünaslıq və nəşriyyat işi kafedrasının magistrantı

Görkəmli dövlət xadimi, Ümummilli Lider Heydər Əliyev hər zaman Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıqla dolu keçmişinə, zəngin, mənəvi dəyərlərinə, maddi-mənəvi irsinə qayğı ilə yanaşmış və bütün fəaliyyəti boyunca tanınmış sənətkarlarımızın yubileylərinin keçirilməsi, xatirələrinin əbədiləşdirilməsi, əsərlərinin nəşri, tədqiqi, təbliği, dünya miqyasında tanıtılması kimi işlərə önəm vermişdir. Onun xüsusi diqqət ayırdığı görkəmli ədəbiyyat nümayəndələrindən biri də Məmməd Araz olmuşdur. Ümummilli Liderimiz Məmməd Arazın şəxsiyyətinə, böyük istedadına, əvəzolunmaz sənətinə daim yüksək qiymət vermişdir.

Məmməd Arazın ilk şeiri mətbuatda 1952-ci ildə dərc olunsa da, o, bir şair olaraq məhz 1970-ci illərdə Ulu Öndərimizin Azərbaycana birinci dəfə rəhbərliyi dövründə parlamışdır. Şairə böyük şöhrət gətirən “Qanadlı qayalar”, “Atamın kitabı”, “Həyatın və sözün rəngləri”, “Oxucuya məktub”, “Aylarım, illərim” kimi diqqətəlayiq kitabları məhz həmin illərdə çap olunmuş, geniş əks-səda doğurmuşdur.

Şairin “Eyfel qülləsində”, “Araz yadıma düşdü”, “Qoruyun dünyanı”, “Azərbaycanım mənim”, “Nobel mükafatı” şeirləri Azərbaycan poeziyasının təkamülündə yeni mənəvi iqlimin və tarixi mərhələnin əbədi məqamları və bədii sənədləri olan şeirlərdir. Bu şeirlərdə şair bir ənənənin yox, minillik əxlaq, fəlsəfə, hünər və poeziya irsinin varisi kimi çıxış edir.

Həmin dövrdə Məmməd Araz müxtəlif vəzifələrdə çalışmışdır. 1970-1972-ci illərdə “Ədəbiyyat və İncəsənət” qəzeti redaksiyasında, 1972-1974-ci illərdə isə Azərbaycan Dövlət Nəşriyyatında baş redaktor müavini vəzifəsində, 1971-1981-ci illərdə Azərbaycan Yazıçılar İttifaqında poeziya bölməsinə rəhbərlik etmişdir. 1974-cü ildən isə “Azərbaycan təbiəti” jurnalının redaktoru kimi fəaliyyət göstərmişdir.

Hələ 1975-ci ildə Azərbaycan Ali Soveti Rəyasət heyətinin fəxri fərmanı ilə təltif olunması, 1978-ci ildə “Əməkdar mədəniyyət işçisi” fəxri adına layiq görülməsi Məmməd Araz şəxsiyyətinə və sənətinə ulu öndərin hörməti və ehtiramının ifadəsidir.

Müasir Azərbaycan ədəbiyyatının bilicisi olan Heydər Əliyev görkəmli şair Məmməd Araz sənətinə həmişə diqqət göstərmişdir. Məhz

Məmməd Arazın “Vətən mənə oğul desə” adlı vətənpərvər şeiri də ümum-millî Liderin diqqətindən kənar qalmamışdır. Heydər Əliyev hər zaman bu şeiri yüksək səviyyədə qiymətləndirmişdir.

Təsadüfi deyil ki, istedadlı sənətkarın anadan olmasının 60 illiyi ərəfəsində Ulu Öndər Heydər Əliyev 6 oktyabr 1993-cü il tarixində şairə təbrik məktubu ünvanlamış, səmimi arzularını çatdırmışdır.

Təbrikdə deyilir: “Qırx ildən çoxdur ki, dərin fəlsəfi lirikanız çağdaş Azərbaycan poeziyasını zənginləşdirməkdədir. Məmməd Araz istedadının, təfəkkürünün məhsulu olan yüzlərlə şeriniz milyonların qəlbinə yol taparaq özünə və Sizə əbədi yaşamaq hüququ qazanıb. Əmin olduğumu bildirmək istəyirəm ki, xalqımızın mənəvi təkamülündə, gənclərimizin estetik tərbiyəsi yolunda bundan belə də yorulmadan çalışacaq, qədim və zəngin ənənələri olan milli poeziyamıza yeni töhfələr bəxş edəcəksiniz”.

Ulu Öndərin M.Araz şəxsiyyətinə, sənətinə hörmətinin başqa bir ifadəsi də 1995-ci ildə şairi dövlət vəsaiti hesabına Almaniyaya mütaliçəyə göndərməsi, ona həm fiziki sağlamlıq, həm də mənəvi cəhətdən böyük diqqət göstərməsi idi.

1995-ci ildə Ümummilli Liderimiz xalq şairi Məmməd Arazı “İstiqlal” ordeni ilə təltif etmiş, bir gün sonra Azərbaycan Dövlət Filarmoniyasında vətənpərvər şairin poeziyasına həsr olunmuş “Azərbaycan - dünyam mənim” adlı ədəbi-musiqili məclisində iştirak etmişdir. Dörd saata yaxın davam edən bu möhtəşəm tədbirdən sonra Ulu Öndərimiz Heydər Əliyev Məmməd Arazla və ədəbi-musiqili gecənin iştirakçısı olan ziyalıların nümayəndələri ilə görüşüb söhbət etmiş, həm M.Araz sənəti haqqında, həm də, ümumən, poeziya, ədəbiyyat barədə qiymətli fikirlər söyləmişdir. Tədbirdə ifadə olunduğu kimi, öz əsərləri ilə yüksək bədii sənətkarlıq və əsl vətəndaşlıq qeyrəti aşılayan, doğma Vətəni sonsuz məhəbbətlə sevən, qüdrətli qələmi ilə xalqımıza sədaqətlə xidmət edən Məmməd Arazın poeziyasını Azərbaycan torpağından, tariximizdən, el-obadan ayrı təsəvvür etmək çətindir.

Məmməd Arazın yaradıcılığı haqqında danışıarkən dahi rəhbərin dediği sözlər çox qiymətlidir: “Bu gün biz bir daha Məmməd Arazın Azərbaycan xalqının mədəniyyətinə, ədəbiyyatına verdiyi töhfələri gördük, eşitdik və bunların xalqımız üçün nə qədər faydalı, gərəkli olduğunu bir daha bildik, bir daha dərk etdik ki, Azərbaycan xalqının həyatında Məmməd Arazın yaradıcılığının nə qədər böyük əhəmiyyəti var”.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev M.Arazın yaradıcılıq gecəsinin sonundakı çıxışında poeziyanın, bütövlükdə, söz sənətinin insanların sağlam ideyalar ruhunda formalaşması işində mühüm rol oynadığını yüksək qiymətləndirmişdir.

O, şairin vətən ruhu şeirlərinə də öz münasibətini bildirmişdir. “Şübhəsiz ki, insanlara şeir qədər, ədəbiyyat qədər, mədəniyyət nümunələri qədər güclü təsir edən, yəni insanların mənəviyyatına, əxlaqına, tərbiyəsinə, fikirlərinin formalaşmasına bu qədər güclü təsir göstərən başqa bir vasitə yoxdur... Həmin şeirlər, həmin sözlər, doğrudan da, xalqımızda, millətimizdə milli ruhu oyadıb, milli əhval-ruhiyyəni canlandıırıb, milli dirçəliş prosesini gücləndiribdir. Məhz bunların nəticəsində bizdə milli psixologiya, milli ideologiya formalaşmağa başlayıb”.

Bütün bunlar müdrik rəhbər Heydər Əliyevin Məmməd Araz yaradıcılığına müstəsna diqqətinin təəcəssümünü əks etdirir. Ötən əsrin ortalarında Azərbaycan ədəbiyyatında Məmməd Araz yaradıcılığı adlı bir dastan yazıldı. Bu dastanın yazılmasından illər keçsə də, əsrlər dəyişsə də, ancaq dəyişməyən tək şey oldu, bu dastana olan diqqət və qayğı. Bəli, illər keçsə də, əsrlər bir göz qırpmında getsə də Məmməd Araz yaradıcılığı heç vaxt unudulmayacaq.